

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (18 листопада 2022 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2022. 122 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 7th International Scientific and Practical Internet Conference (November 18, 2022). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2022. 122 p.

У збірнику матеріалів VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол.

наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол.

наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Станіславчук Н.І., викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 27.10.2022 р.)

©Автори публікацій, 2022

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	СТИМУЛИ Й ЧИННИКИ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СЛОВОТВІРНИХ ФЕМІНАТИВІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	6
КАПРАНОВ Я.В.	СТАТИСТИЧНЕ ВИМІРЮВАННЯ СИНОНІМІВ Й АНТОНІМІВ У БРИТАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ КОРПУСІ	9
СІРАНЧУК Н.М.	ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА КОМУНІКАТИВНІЙ ОСНОВІ	12
ПАВЛОВА О.І.	СОЦІОЛОГІЯ У ТЕРМІНОЛОГІЧНОМУ ВИСВІТЛЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	15
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	21

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O.	PRINCIPAL APPROACHES TO LEXICAL SEMANTIC DERIVATION STRATEGIES	25
DEMENCHUK D.	KONCEPT CZASU WOLNEGO W UJĘCIU SOCJOLINGWISTYCZNYM	27
ТРИФОНЮК Л.Ю.	МЕНТАЛЬНЕ ПОЛЕ ПРЕДИКАТА <i>THINK</i>	30

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ЗІСТАВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ	37
АЛАДЬКО Д.О., АЛАДЬКО О.Д.	ГЕНДЕРНА СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ У ФРАЗЕОЛОГІЇ	41
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У ПРАГМАТИЧНОМУ АСПЕКТІ НА МАТЕРІАЛІ РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВ	44
КІНАЩУК А.В.	ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ІРРАЦІОНАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)	47

ФЕДОРОВ І.Б.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ <i>АРТЕФАКТНИЙ ПРОСТІР ЛЮДИНИ</i> У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	50
ХОМУТОВСЬКА І.С.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З НАЗВАМИ ТВАРИН В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	52

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

ЛЕМІШ Н.Є.	СИНКРЕТИЧНІСТЬ ЛЕКСИЧНОГО І ГРАМАТИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО СПОЛУЧНИКА 'AND'	55
ОРЕЛ І.І.	ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ У КОНОТАТИВНІЙ СТРУКТУРІ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	58
ТАРАСЮК Н.Ю.	КАТЕГОРІЯ АКТИВНОСТІ/ПАСИВНОСТІ ЯК ВИЯВ ДЕРИВАЦІЙНОЇ ТА СЛОВОТВІРНОЇ ФУНКЦІЇ МОРФЕМ	61
ГЕДЗЕРУК О.В.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ІЗ СОМАТИЧНОЮ ЛЕКСИКОЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	64
ІЛЬЧУК Л.С.	СТЕРЕОТИПНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО НЕГАТИВНІ РИСИ ХАРАКТЕРУ ЖІНКИ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ТА УКРАЇНСЬКОМОВНОГО СУСПІЛЬСТВА	67

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

КОНДРАТЮК Н.В.	ЕПОНІМИ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	70
ВАКУЛІЧ А.І.	РОЛЬ І МІСЦЕ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	75
СЕРГІЙЧУК Н.Ю.	ОСНОВНІ СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	78
СИВОРИГ Н.В.	РОЛЬ І МІСЦЕ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	81

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

ШУЛЬЖУК Н.В.	ВЗАЄМОДІЯ ФОРМАЛЬНО-СИНТАКСИЧНОЇ, СЕМАНТИЧНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІЧНОЇ РЕПЛІКИ	85
ЗАЛУЖНА О.О., РОЛЛЕР А.Ю.	ДО РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ ІДІОСТИЛЬ ТА ІДІОЛЕКТ	91
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	ДИКУНСЬКІ СЕНСАЦІЇ ДЖОНА НІЛА В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХІХ СТОРІЧЧЯ	94
КОНСТАНТИНОВА О.В.	ЛЕКСИЧНІ Й СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІЇ В ТЕКСТАХ НОВИН CNN ПРО УКРАЇНУ	98

VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»

ЧЕБЕРЯК А.М.	СОЦІАЛЬНА, КОМУНІКАТИВНА, МОВЛЕННЄВА РОЛІ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ	100
ЮРКОВСЬКА М.М.	ДО ПИТАННЯ ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПРИЙОМІВ КОМІЧНОГО НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ В НЕГОМОГЕННИХ ТЕКСТАХ	104
ЖАЛКО Д.Д.	СЕМАНТИКА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИХ МАРКЕРІВ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	107
ЧЕРНЯК К.О.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДИСКУРС»	109

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

КУЧМА Т.В.	ДЕФОРМАЦІЯ АНТРОПОНІМІВ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	112
МОКРА Т.А.	ФЕНОМЕН ЛАКУНАРНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	116
КОЛОМІЄЦЬ Н.М.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МАТЕРІАЛАХ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	119

Джордж Томпсон, Нед Бантлайн і Джордж Ліппард – автор «найаморальнішої книги доби», кримінального бестселеру «The Quaker City», що вийшов накладом у понад чотириста тисяч примірників. Впродовж 1840-х років численні послідовники Ніла продовжили процес трансформації національної словесності на хаотичний дискурсивний простір, в якому безугавно нуртували ідейні та художні протиріччя, притаманні бурхливим процесам соціокультурного становлення молодій демократичній республіці. Лише через десятиріччя класикам північноамериканського романтизму вдалося створити тексти, які перевершили страхітливі сюжети Ніла за інтенсивністю художньо-філософського осягнення невирішувальних контрверсій національного буття. Втім, перш ніж у «високій» літературі доби Американського Ренесансу з'явилися темні підривні романи Готорна і Мелвілла, їм торували шлях твори «дикунського генія» американської літератури Джона Ніла.

УДК 811.111'38:811.111'373

Константинова О.В., канд. філол. наук
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

ЛЕКСИЧНІ Й СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІЇ В ТЕКСТАХ НОВИН CNN ПРО УКРАЇНУ

Незважаючи на стрімкий розвиток інтернет-медіа і появу гібридних віртуальних жанрів, одним з основних різновидів інформаційного жанру сучасної інтернет-журналістики залишаються новини (замітки, новини-хроніки). Новинна журналістика, відповідаючи на запити ринку, характеризується суттєвою суспільною значущістю та інтересом, має такі характерні риси як оперативність, релевантність, лаконічність і неупередженість (Лешко, 2018). Водночас, як зауважують дослідники, тексти новин мають тенденцію до емотивності, оцінності й експресивності, оскільки їхнє завдання – привернути увагу читача, викликати емоційну реакцію.

Експресивність є показником мовної стратегії автора повідомлення і одним із засобів мовного впливу на читача. Експресивність – це сукупність семантико-стилістичних ознак одиниці мови, які забезпечують її здатність виступати в комунікативному акті

засобом суб'єктивного вираження відношення мовця до змісту або адресату мовлення.

Експресивність властива одиницям усіх мовних рівнів. До лексичних експресивних засобів насамперед належать ті, які окрім предметно-логічного значення мають оцінний компонент.

У текстах новин CNN лексеми з яскраво вираженим позитивним або негативним компонентом використовуються здебільшого в прямих цитатах. Це забезпечує неупереджений виклад матеріалу з боку журналістів і водночас дозволяє висловити оцінку подіям і фактам з точки зору учасників і свідків, наприклад:

1) *Vitalii Kim, head of Mykolaiiv regional administration, said on his Telegram channel: «Lots of **good news** for today. We are preparing to reconnect electricity, heat, humanitarian aid kits, medicines, etc.»* 2) *«All night and all morning, the **enemy terrorizes** the civilian population. Kamikaze drones and missiles are attacking all of Ukraine,» he [Zelensky] said Monday.* 3) *The Russian military «mines everything they can: apartments, sewers. Artillery on the left [eastern] bank plans to turn the city into **ruins**. This is what 'Russian world' looks like: came, **robbed**, celebrated, **killed** 'witnesses,' left **ruins** and left», Podolyak tweeted.* 4) *«The Russian **invaders** continue their **looting** of settlements from which they are retreating,» spokesman for the General Staff of Ukraine's Armed Forces Oleksandr Shtupun said.* 5) *In Facebook and Telegram messages on Friday afternoon local time, it said that «the **enemy** continues regrouping and moving troops to the left [east] bank of the Dnipro river... The **occupiers** keep on with **looting** the settlements they are retreating from. They are **inflicting maximum damage** to transport infrastructure as well as critical infrastructure.» (CNN, 2022).*

До інших видів лексичної експресивності, що їх використовують в текстах новин CNN для акцентування уваги на важливій інформації, належать такі засоби підсилення емоційного впливу вислову:

Найвищий ступінь порівняння прикметника, частки: *It was one of **the strangest** episodes in military history, an event **so unusual** that it was first treated as a myth.*

Метафори, епітети: 1) *The scars of war run deep here.* 2) *Shattered lives.* 3) *Those indications point to an **elaborate but clumsy false flag** effort.* 4) *When Russian forces and allied separatist soldiers arrived offering a path to safety, it felt like a **sick twist of fate**.* 5) *Ukraine claims big gains in south, but fears retreating Russians will turn Kherson into 'city of death'.* 6) *Russia dangles freedom to prisoners if they fight in Ukraine. Many are taking **the deadly gamble**.*

Синтаксичні експресивні засоби підсилюють динамічність тексту, логічну й емоційну оцінку висловлення. В текстах новин CNN з цією метою використовують такі прийоми:

Різнманітні повтори: 1) *«We are returning the south of our country, we are returning Kherson,» Zelensky said.* 2) *«Ours. Kherson is ours»: Ukrainian President Volodymyr Zelensky commented on the Russian retreat with a video of celebrations in the city of Kherson.* 3) *Day after day, in town after town, a police officer and prosecutor go door to door in Ukraine's Kherson region.* 4) *«When there's an opportunity to negotiate, when peace can be achieved, seize it. Seize the moment», Milley said.*

Еліптичні речення: *No water, power or internet – only euphoria in newly liberated Kherson.*

Риторичні запитання, особливо у заголовках і підзаголовках: 1) *What causes armies to lose the will to fight? Here's what history tells us – and what Putin may soon find out.* 2) *On GPS: What does Ukraine's retaking of a key city mean to the war?* 3) *What just happened?*

Список використаних джерел:

- Лешко, У. (2018). Типологія жанрів інтернет-журналістики: теоретичні аспекти. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*, 44, 246-253.
- CNN. (2022). *Серія новин «Russian Invasion of Ukraine»*. Available at: <https://edition.cnn.com/specials/europe/ukraine>

УДК 811.161.1:070

Чеберяк А.М., канд. філол. наук
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

СОЦІАЛЬНА, КОМУНІКАТИВНА, МОВЛЕННЄВА РОЛІ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

Найважливішою функцією мови вважається комунікативна, що має виразний соціальний характер. Це складне явище, «в якому інтегровані всі властивості мови, що виявляються в процесі обслуговування нею життя людського суспільства на всіх етапах його розвитку» (Крысин, 1977, с. 3). Важливою ознакою соціальної диференціації учасників спілкування є характеристика соціального статусу особи. Терміном «соціальний статус» у лінгвістиці позначають співвідносне положення особи в соціальній системі, що включає виконання нею обов'язків і прав, певний спосіб поведінки, очікуваний